D66

Nr.	Vraag	Antwoord
1	Er wordt geinvesteerd in uitvoeringskracht, investeren in personeel is cruciaal. Voor hoeveel euro wordt aanvullend geïnvesteerd in het opleiden van personeel?	In het voorstel is een voorinvestering van € 2,5 miljoen voor de door u gevraagde investeringen (frictiekosten, mobiliteit, licenties, opleidingen etc.).
2	Welke concrete, budgetaire, maatregelen zijn in de begroting opgenomen om het verzuim te reduceren? En wat zijn daarmee de verwachte effecten op het verzuimpercentage de komende jaren?	Wij blijven de inzet continueren binnen de middelen die daarvoor beschikbaar zijn. Evaluaties en ervaringen leren ons dat wij soms andere middelen moeten aanwenden c.q. andere paden dienen te bewandelen om het gewenste effect te bereiken, zijnde een beheersbaar ziekteverzuim.
3	De begroting vermeldt: "We werken met duidelijke servicenormen en volgen hoe inwoners en ondernemers onze dienstverlening ervaren. De resultaten gebruiken we om verbeteringen door te voeren." Wat is de huidige beleving van inwoners en ondernemers, en via welke KPI's kan de verbetering van de dienstverlening aan de inwoners en ondernemers gevolgd worden? En op welke methode is dit financieel ingecalculeerd?	In 2023 heeft Heerlen samen met de Parkstadgemeenten onderzoek gedaan naar de gemeentelijke dienstverlening. De resultaten zijn in 2024 met de raad gedeeld en hebben mede geleid tot de Leidraad Dienstverlening en de aanpak Dienstverlening in Actie. Binnen deze aanpak werken we gericht aan het verbeteren van onze dienstverlening. Daarbij benutten we de uitkomsten van onderzoek en signalen uit klantcontacten, meldingen en klachten. Om de resultaten inzichtelijk te maken, ontwikkelen we KPI's, onder meer gericht op klanttevredenheid, bereikbaarheid en doorlooptijden. In de tweede helft van 2027 starten we met de voorbereidingen voor een nieuw onderzoek naar de ervaringen van inwoners en ondernemers met onze dienstverlening. Dit onderzoek wordt uiterlijk in het eerste kwartaal van 2028 uitgevoerd. De uitkomsten gebruiken we om onze dienstverlening verder te verbeteren. De verbeteractiviteiten en monitoring worden bekostigd vanuit de reguliere bedrijfsvoering en de beschikbare middelen voor het kernthema Dienstverlening.
4	De begroting vermeldt: "We brengen de mogelijkheden voor fysieke dienstverlening in buurten en wijken beter onder de aandacht. Zo zorgen we dat inwoners voor wie digitale dienstverlening minder vanzelfsprekend is, toegang houden tot gemeentelijke ondersteuning." Welke concrete activiteiten, voorzieningen of contactmomenten worden hiervoor in 2027 en de daaropvolgende jaren dichtbij in de buurten en wijken	We zetten in op het beter bereikbaar en toegankelijk maken van onze dienstverlening door aan te sluiten bij bestaande voorzieningen en netwerken in de buurten en wijken. Daarbij spelen onder meer de buurtteams, buurtregisseurs, bibliotheek en Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) een belangrijke rol. Onze aandacht gaat in het bijzonder uit naar inwoners voor wie digitale dienstverlening minder vanzelfsprekend is. Via onze communicatie en samenwerking met maatschappelijke partners vergroten we de bekendheid en vindbaarheid van bestaande ondersteuningsmogelijkheden.

	georganiseerd, welke doelgroepen wil het college hiermee bereiken, en op welke wijze zijn deze activiteiten gebudgetteerd binnen de begroting?	Deze inzet maakt onderdeel uit van de reguliere dienstverlening en het buurtgericht werken en wordt bekostigd vanuit de daarvoor beschikbare budgetten.
5	Hoeveel van de besparing in de komende jaren is afhankelijk van digitalisering en AI? Wat gebeurt er als de beoogde productiviteitswinst niet wordt gehaald? Hoeveel aanvullend budget wordt ingezet voor deze transitie? Daarnaast, welke externe inhuur wordt afgebouwd?	De concreetheid voor de jaren 2027 tot en met 2030 wordt op dit moment uitgewerkt. In de komende tussenrapportages krijgt u van ons een beeld waar wij staan. In de begroting is aan organisatiebesparing een bedrag ad € 2,0 mln. ingeboekt. In de tijd zien de bezuinigingen als volgt uit: 2028: € 2,2 miljoen 2029: € 3,2 miljoen 2030: € 4,2 miljoen Indien de beoogde bezuinigingen niet worden gerealiseerd, worden de volgende maatregelen genomen: • er wordt een tijdelijke (geheel of gedeeltelijke) vacaturestop ingesteld • prioritering van kerntaken • schrappen of uitstellen van minder urgente opgaven • fasering van maatregelen • herziening van projecten en opgaven
6	De begroting vermeldt: "We beperken moeilijke taal en besteden extra aandacht aan inwoners die moeite hebben met lezen of de Nederlandse taal". Welk budget is hiervoor beschikbaar en hoe wordt de effectiviteit gemeten? Welke KPI's en doelstellingen zijn hiervoor vastgesteld?	Met de aanpak Heldere Taal werken we aan begrijpelijke en toegankelijke gemeentelijke communicatie op B1-niveau. Daarbij zetten we onder meer trainingen, advisering en een meeleespanel van inwoners in om brieven en andere communicatie-uitingen te toetsen en te verbeteren. De ervaringen en feedback van inwoners gebruiken we om onze communicatie verder te verbeteren. Binnen de aanpak Dienstverlening in Actie ontwikkelen we indicatoren om de resultaten van onze dienstverlening, waaronder begrijpelijke communicatie, beter inzichtelijk te maken. De werkzaamheden worden uitgevoerd binnen de reguliere bedrijfsvoering. Hiervoor is geen afzonderlijk budget opgenomen.
7	Wat verklaart het opvallende verschil tussen 2027 en 2028? Van EUR -65.721.000 naar EUR -74.935.000	Het verschil aan de lastenkant komt onder meer door de actualisatie van het meerjaren onderhoudsplan (MJOP), oplopende loon- en rentelasten en diverse

	Daarnaast stijgen eerst onze baten dit jaar, maar dalen de baten komend jaar van 422.102.000 naar 414. 239.000?	indexaties. Aan de batenkant heeft met name het opschuiven van het ravijnjaar een aanzienlijk effect, waardoor de inkomsten uit het gemeentefonds in 2028 lager uitvallen.
8	Welke indicatoren meten specifiek de online veiligheid van jongeren en de veiligheid in de thuissituatie? Welke preventieve indicatoren worden gebruikt en welke doelstellingen zijn hieraan gekoppeld in het MBP/begroting?	In de kadernota Leefbaarheid en Veiligheid 2024-2027 zijn een tweetal indicatoren: 1) aantal registraties van cybercrime en 2) aangiftebereidheid bij slachtofferschap cybercrime. Bron is het Burgeronderzoek Parkstad. opgenomen over online veiligheid. Er zijn geen specifieke cijfers over de online veiligheid van jongeren beschikbaar en daarmee zijn er ook geen indicatoren over geformuleerd. Voor veiligheid in de thuissituatie is het aantal meldingen bij Veilig Thuis als indicator opgenomen in de Kadernota Leefbaarheid en Veiligheid 2024-2027. In het MBP is het veiligheidsgevoel opgenomen als indicator. In de Kadernota Leefbaarheid en Veiligheid 2024-2027 is de doelstelling opgenomen dat in 2027 maximaal 38% van de mensen zich wel eens onveiligheidsgevoelens ervaart in hun eigen buurt.
9	Hoeveel baten hebben we momenteel bij het verhalen van schade, aan gemeentelijke eigendommen en mensen, via civielrechtelijke procedures op de daders? Waar is dit opgenomen in de begroting?	De baten uit het verhalen van schade op daders via civielrechtelijke procedures verschillen per jaar en zijn afhankelijk van de omvang en het aantal veroorzaakte schades. De kosten die hiermee gemoeid zijn, worden verrekend met de opbrengsten uit de schadeverhalen. Deze bedragen zijn niet afzonderlijk opgenomen in de begroting.
10	Er wordt geïnvesteerd in de camera's/bodycams in Heerlen. Wat zijn de kosten indien er enkel gekozen wordt voor Europese hardware en indien Europese souvereiniteit als standpunt wordt ingenomen?	De kosten van een Europese oplossing liggen naar verwachting ongeveer twee keer zo hoog als die van de voorkeursoplossing. Daarbij komt dat het aantal volwaardige Europese aanbieders beperkt is en Europese oplossingen regelmatig afhankelijk zijn van technologie van buiten Europa (china). Om die reden kiezen wij voor een open aanbesteding waarbij kwaliteit, veiligheid, functionaliteit en kosten leidend zijn. Op basis van deze criteria heeft een Amerikaanse oplossing momenteel onze voorkeur.
11	Waardoor daalt de bezetting en wat is het gecalculeer-de effect van hogere tarieven?	Door het verhogen van het tarief is de verwachting dat automobilisten of korter gaan parkeren of minder vaak gaan parkeren. Hoe groter de tariefstijging hoe groter dit effect zal zijn. Bij de voorgestelde tariefstijging van € 1,50 naar € 2,25 wordt dit op basis van ervaring geschat op 20%. In 2025 is het tarief gestegen van € 1,00 naar € 1,50. De uiteindelijke opbrengst was afgerond 81 % van de opbrengst zie we zouden hebben gehad bij ongewijzigd gedrag. We verwachten nu een soortgelijke “daling”.

12	Welke exoten worden bestreden, tegen welke kosten en welke voorziening is reeds opgenomen voor verwachte schades?	De enige dierlijke invasieve exoot die wij op dit moment bestrijden, is de geelpoothoornaar (voorheen Aziatische hoornaar). Gedurende dit jaar zijn 26 nesten verwijderd en 9 nesten bekend maar niet verwijderd. Er zijn 28 meldingen gedaan waarvan 11 betrekking hadden op reeds gemelde nesten. Wij verwijderen uitsluitend nesten die een verhoogd risico vormen voor de directe omgeving. Als het nest zich bevindt op een hoogte, boven 5m, niet in de nabijheid van speeltuinen, speelplaatsen, balkons en andere locaties waar veel bedrijvigheid is, veilig hangt in de vertakking van de boom (geen valgevaar tijdens wind)en er geen incidenten hebben plaatsgevonden, laten wij het nest hangen. Dit heeft ook te maken met de bereikbaarheid van het nest. Bij twijfel laten wij ons adviseren door een ervaren ongediertebestrijder. Zolang je niet op een afstand van 2 meter van een nest komt is de hoornaar niet agressief. Daarbij neemt de activiteit van de geelpoothoornaars in het najaar ivm de daling van de temperatuur sterk af. Nesten hangen er reeds enkele maanden maar worden ze nu zichtbaar door de bladval. Plantaardige exoten die worden bestreden, zijn de Japanse duizendknoop, de reuzenberenklauw en watercrassula. De bestrijding van exoten wordt tot op heden bekostigd uit de bestaande exploitatiebudgetten voor plaagdierenbestrijding en onderhoud van groenvoorzieningen. Hiermee is jaarlijks circa € 50.000 gemoeid. Voor eventuele toekomstige schade is op dit moment geen afzonderlijke voorziening opgenomen. Afhankelijk van de ontwikkeling van de exoten en de impact daarvan op ecosystemen en de leefbaarheid van de openbare ruimte, beoordelen wij of aanvullend beleid en eventuele aanvullende financiële maatregelen noodzakelijk zijn.
13	Met betrekking tot de mobiliteitsvisie: Kan er geduid worden waar de € 2 miljoen precies aan wordt besteed?	In de Mobiliteitsvisie Heerlen in Beweging staat de ambititie om samen te leven in een groene en gezonde stad centraal. Mobiliteit is één van de puzzelstukjes om deze ambitie te bereiken. In 2020 is gekozen voor een flexibele en adaptieve uitwerking van de visie met adaptieve jaarlijkse uitvoeringsprogramma's met een

		doorkijk voor de langere termijn. Op die manier kunnen we (blijven) inspelen op maatschappelijke, economische en technologische ontwikkelingen Op basis van de opgave uit de mobiliteitsvisie bepalen we welke activiteiten en projecten prioriteit krijgen. Bij deze prioritering houden we rekening met vastgestelde beleids- en uitvoeringsplannen en de daarin opgenomen prioriteiten. Zo geven het Verkeersveiligheidsplan, met de prioritering van verkeersonveilige locaties, en de parkeeraanpak in woonwijken richting aan de inzet. Ook de Top 10-aanpak van woonstraten vormt hiervoor een basis. Daarnaast spelen actuele ontwikkelingen en nieuwe opgaven een rol, zoals de woningbouwopgave (Limburg Centraal, Regeling Woningbouw op korte termijn (Wokt)) en regionale bereikbaar-heidsvraagstukken, waaronder Avantis–Trilandis. Binnen het beschikbare budget wegen we deze opgaven tegen elkaar af. Daarbij zoeken we waar mogelijk de samenhang met andere gemeentelijke en regionale ontwikkelingen, zodat werkzaamheden gecombineerd kunnen worden en middelen doelmatig worden ingezet. De concrete invulling en prioritering worden jaarlijks nader uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma. Het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks ter informatie aan de gemeenteraad aangeboden, inclusief een terugblik op het voorgaande jaar. <u>Vooruitblik Mobiliteitsprogramma 2027</u> Het uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2027 is momenteel in voorbereiding. Hieronder geven we alvast een vooruitblik op de activiteiten en projecten waaraan we in 2027 willen werken. *Verkeersveiligheid* •Het verlagen van de maximumsnelheid op de Willem Barentzweg en de Roebroekweg van 50 naar 30 km/u met bijbehorende reconstructies. •Het aanpakken van onveilig fietsgebruik, waaronder het gebruik van fatbikes, als onderdeel van de herontwikkeling van het centrum. •Het actualiseren van de Top 10 van woonstraten op basis van de snelheidsme-tingen en ongevalsgegevens uit 2026. Op basis hiervan pakken we, binnen de beschikbare middelen, zo veel mogelijk locaties aan. *Fiets*

		•Het verder uitwerken van de doorfietsroute Sittard–Avantis, waaronder de realisatie van twee fietsbruggen bij de grote rotonde op Avantis. •Het voorbereiden van de herinrichting van de Sittarderweg als onderdeel van de doorfietsroute Sittard–Avantis, met als doel de kwaliteit en verkeersveiligheid voor fietsers te verbeteren. *Schoolomgevingen* •Het stapsgewijs uniformer inrichten van de omgevingen van basisscholen. •Het ontwikkelen van een vervolg op het huidige scholenprogramma, met aanvullende maatregelen die ook gericht zijn op gedragsverandering. *Parkeren* •Het verder uitwerken van een gebiedsgerichte parkeeraanpak voor Heerlerbaan-Schil. •Het uitvoeren van maatregelen in Heerlerbaan-Centrum. •Het actualiseren van het parkeerbeleid op basis van de opgedane ervaringen en resultaten. *Openbaar vervoer en deelmobiliteit* •Het voortzetten van de regionale voorbereiding op de nieuwe concessie voor het openbaar vervoer, die in 2032 ingaat. •Het verder ontwikkelen van deelmobiliteit, in samenhang met regionale ontwikkelingen en behoeften. *Laadinfrastructuur* •Het uitbreiden van de laadinfrastructuur via de bestaande concessie, rekening houdend met de huidige en toekomstige laadbehoefte en de beschikbare netcapaciteit. •Het ontwikkelen van een nieuwe visie op laadinfrastructuur. *Regionale samenwerking en bereikbaarheid* •Het gezamenlijk oppakken van gemeentegrensoverschrijdende mobiliteitsvraagstukken en het behartigen van regionale belangen. •Het verder uitwerken van regionale bereikbaarheidsvraagstukken, waaronder Avantis–Trilandis, in samenwerking met de betrokken partners. •Het voortzetten van de regionale samenwerking in o.a. BRMO, Mobiliteitsberaad, Smartwayz, Limburg Centraal en Zuid Limburg Bereikbaar en het ma-

		ken van afspraken over de gezamenlijke aanpak van mobiliteitsopgaven. <u>Financiële duiding</u> De beschikbare middelen voor mobiliteit worden ingezet om de doelstellingen van de Mobiliteitsvisie te realiseren. De hiervoor genoemde activiteiten en projecten geven een beeld van de opgaven waaraan we in 2027 willen werken. De precieze verdeling van het budget over afzonderlijke projecten wordt bepaald bij de verdere uitwerking en prioritering van het uitvoeringsprogramma.
14	In deze "kunstwerken" (bruggen, geluidswallen, etc) wordt geïnvesteerd. Worden er nog aanvullende financiele risico's voorzien? Aangezien op dit moment in het land steeds meer bruggen en viaducten gesloten worden voor direct noodzakelijke restauratie.	Wij stemmen de inspecties van onze bruggen zorgvuldig af op onder meer de leeftijd, omvang, locatie en het gebruiksrisico. De inspecties worden uitgevoerd door een deskundig extern bureau. Op basis van de inspectieresultaten brengen wij de technische staat van de bruggen en de daarmee samenhangende financiële en technische risico's zo goed mogelijk in beeld, zodat wij waar nodig tijdig passende maatregelen kunnen treffen. Op dit moment zijn er geen bruggen bekend met een verhoogd risico die tot gevaarlijke situaties zouden kunnen leiden. De landelijke problematiek van achterstallig onderhoud aan civieltechnische kunstwerken en het ontbreken van het benodigde budget voor restauratie is in Heerlen niet aan de orde.
15	Wat zijn de doelstellingen voor vestiging van bedrijven tot 2030? Wat zijn onze doelstellingen ihkv de MedLands/AI/MKB?	De voorgestelde inzet richt zich op het aantrekken en behouden van bedrijven, het versterken van bestaande ondernemingen en het stimuleren van innovatieve bedrijvigheid. Speerpunten zijn MedLands/medische logistiek, AI en smart services en de ontwikkeling van het MKB. Het Ondernemershuis ondersteunt ondernemers bij start, vestiging, regelgeving en vestigingsmogelijkheden. De doelen richting 2030 volgen uit het nog te actualiseren economische beleid waarbij het wel voor zich spreekt dat een graadmeter van bijvoorbeeld het aantal bedrijfsvestigingen niet een compleet beeld kan scheppen van belangrijke thema's als kwaliteit van werkgelegenheid of het aantal arbeidsplaatsen van nieuwe bedrijfsvestigingen. Daarnaast is het van belang dat lokaal economisch beleid maar beperkt impact heeft op macro-economische ontwikkelingen.
16	Wat is de totale hoeveelheid aan arbeidsplaatsen in Heerlen tov werkzame populatie? En hoe zijn de arbeidsplaatsen verdeeld over de sectoren?	Volgens Etil telt Heerlen per 1 januari 2025 58.290 arbeidsplaatsen bij 8.347 vestigingen. De belangrijkste sectoren zijn gezondheidszorg (12.704; 21,8%), detailhandel (6.644; 11,4%), zakelijke dienstverlening (6.539; 11,2%), overheid (6.232; 10,7%), onderwijs (5.033; 8,6%) en vervoer en opslag (5.030; 8,6%). De

		overige sectoren omvatten samen 16.108 arbeidsplaatsen (27,6%). Voor de vergelijking met het aantal werkzame inwoners is aanvullend CBS-materiaal nodig, omdat Etil arbeidsplaatsen op vestigingslocatie registreert en niet het aantal werkzame inwoners. Bron: Etil, Heerlen aan het Werk 2025, p. 9 en 14.
17	Baten/lasten, kan er geduid worden waaruit deze bestaan?	De lasten hebben betrekking op de kosten voor de facilitering van evenementen en de daarmee samenhangende personeelskosten. De baten bestaan uit de verwachte opbrengsten uit de toeristenbelasting.
18	Er wordt in 2027 minder geïnvesteerd in onderwijs, terwijl er meer schoolverzuim is met psychische klachten, en we juist willen investeren zodat de jeugd, de jongeren en iedereen beter kunnen meedoen. Nu en later. Hoeveel wordt er geinvesteerd in de mentale gezondheid van jeugd, jongeren en jongvolwassenen in 2027 en de volgende jaren, en via welke programma's in de begroting is dit terug te vinden?	Investeren in de mentale gezondheid van onze inwoners is een belangrijk onderdeel van het werk binnen het sociaal domein in Heerlen. Denk bijvoorbeeld aan de inzet van team toegang, jeugdhulp (JENS) en maatschappelijke ondersteuning (Buurtteams Heerlen). Samenwerking tussen het sociaal domein, ggz, huisartsen en het onderwijs is daarbij onmisbaar. Deze inzet maakt onderdeel uit van de programma's sociaal domein en volksgezondheid.
19	Hoe worden digitale en AI-vaardigheden versterkt? Welke kosten zijn voor aanvullende personeels opleidingen in het kader van de AI-act, en de mogelijkheden van AI, ingecalculeerd?	De gemeente Heerlen investeert in digitale vaardigheden en AI-geletterdheid als onderdeel van de professionalisering van de organisatie. In 2026 zijn hiervoor stappen gezet via bewustwording, experimenten en het beschikbaar stellen van een veilige AI-omgeving. In 2027 bouwen we hierop voort met algemene en functiegerichte ontwikkeling, passend bij de verplichtingen vanuit de Europese AI-verordening. In de begroting is een voorinvestering van € 2,5 miljoen opgenomen voor organisatieontwikkeling en digitale transformatie, waaronder opleidingen. Binnen dit financiële kader wordt ook de verdere ontwikkeling van digitale en AI-vaardigheden afgewogen.

20	In het regioplan basisvaardigheden 2025-2030 staat opgenomen dat ook de digitale basisvaardigheden nodig zijn om mee te kunnen, dit terwijl er geen budget heen gaat. Hoe wordt de digitale basisvaardigheid bij inwoners geborgd, getraind zodat mensen mee kunnen blijven komen in snel wijzigende en digitaliserende maatschappij. Daarnaast waar in de begroting is opgenomen dat er meer onderwijs gegeven wordt in het kader van digitale AI vaardigheden, zowel in het primair, VO als bij ouderen?	Scholing in digitale vaardigheden is ondergebracht in opdrachten voor VISTA college TAAL+ en voor SCHUNCK Bibliotheek. Hierdoor is het niet als aparte post opgenomen in de begroting. •<u>Opdracht VISTA college TAAL+ in relatie tot het regioplan basisvaardigheden Zuid-Limburg 2025-2030</u>. De rijksbeschikking voor deze regiotaak voor 2027 is nog niet binnen. Zodra de beschikking er is, wordt het bedrag opgenomen in de begroting. Jaarlijks is het bedrag voor Zuid-Limburg rond de 3 miljoen euro, waarvan zo'n € 590.000 beschikbaar is voor inwoners van Heerlen via de opdracht aan VISTA college TAAL+ (90%) en via een subsidieregel aan de bibliotheken in Zuid-Limburg (10%). VISTA college TAAL+ biedt formeel volwassenonderwijs in taal, rekenen en digitale vaardigheden bij de gemeentelijke ontwikkelbedrijven in Zuid-Limburg voor mensen met een participatiewetuitkering in een ontwikkeltraject. De resterende 10% van dit regionale rijksbudget gaat naar de bibliotheken in Zuid-Limburg voor het doorbreken van de cyclus van Laaggeletterdheid tussen generaties. •<u>Opdracht voor SCHUNCK Bibliotheek</u>: SCHUNCK Bibliotheek biedt binnen het (Digi)Taalhuis onder meer scholing in digitale vaardigheden. Dit wordt bekostigd via de begrotingssubsidie voor SCHUNCK als culturele instelling. Het (Digi)Taalhuis bestaat uit enkele professionals die geschoolde vrijwilligers aansturen. Meer deelname aan het (Digi)Taalhuis leidt hierdoor niet direct tot meer kosten. Mocht de vraag naar cursussen dermate stijgen dat formatie-uitbreiding nodig is en dit niet met andere keuzes binnen de bibliotheek kan worden opgelost, dan landt deze kostenpost in de aanvraag voor de begrotingssubsidie van SCHUNCK als culturele instelling. De scholing in digitale vaardigheden is laagdrempelig beschikbaar voor iedereen die zich aanmeldt, met en zonder lidmaatschap van de bibliotheek. De bibliotheek vervult een advies- en netwerkrol naar Buurtteams Heerlen, JENS en de hulpverlenende afdelingen van de gemeente. Met de advies- en netwerkrol zorgt de bibliotheek dat bij de hulpverleners voldoende kennis en vaardigheden zijn om mensen met lage basisvaardigheden te herkennen, het motiverende gesprek te voeren en hen warm door te leiden naar de bibliotheek voor een passend aanbod.
21	Hoeveel budget en formatie zijn in 2027 en de	De inzet op het voorkomen en terugdringen van schoolverzuim en thuiszitten is

	meerjarenraming beschikbaar voor één integraal toegangspunt voor thuiszitters, waarin onderwijs, leerplicht, jeugdhulp en zorg samenwerken, zodat jeugdigen en ouders één vast aanspreekpunt hebben? Welke resultaatindicatoren en streefwaarden worden hiervoor gehanteerd?	verweven in de bestaande opdrachten van de betrokken medewerkers binnen de verschillende beleidsterreinen. In de begroting 2027 en de meerjarenraming 2028–2030 is hiervoor geen afzonderlijk budget of specifieke formatie opgenomen. Het onderzoek Perspectief Thuiszitters loopt nog. De uitkomsten hiervan moeten bijdragen aan de verdere ontwikkeling en versterking van de aanpak van thuiszitters. Op basis van dit onderzoek kan worden bezien welke vervolgstappen nodig zijn en hoe de samenwerking tussen onderwijs, leerplicht, jeugdhulp en zorg verder kan worden vormgegeven. Er zijn op dit moment nog geen concrete afspraken gemaakt over de inrichting van één integraal toegangspunt met een vast aanspreekpunt voor jeugdigen en ouders. Het onderzoek richt zich niet alleen op Heerlen, maar op de Parkstad gemeenten. Het advies dat daaruit volgt zal zich daar ook op richten, zodat er Parkstadbreed een keuze gemaakt kan worden. Ook zijn er in de begroting geen specifieke resultaatindicatoren en streefwaarden opgenomen voor een dergelijk integraal toegangspunt. De bestaande beleidsambi-ties zijn gericht op het terugdringen van schoolverzuim en schooluitval en het versterken van de samenwerking tussen onderwijs en zorg richting inclusief onderwijs. De verdere concretisering van de aanpak en de bijbehorende resultaten moet nog plaatsvinden. Daarom zijn voor 2027 en de daaropvolgende jaren op dit moment geen afzonderlijke budgetten, formatie en resultaatindicatoren met streefwaarden beschikbaar die specifiek betrekking hebben op één integraal toegangspunt voor thuiszitters.
22	Wat is realistisch haalbaar, ook gezien het rekenkamer onderzoek dat we te maken hebben met onderinveste-ring? Gaan we dit ook feitelijk uitvoeren? Welke contracten liggen er voor 2027 al en zijn de uitvoeringsplannen al gereed en getekend?	De realisatie van onderwijshuisvestingsprojecten afhankelijk is van diverse factoren, zoals planvorming, ruimtelijke procedures, aanbestedingen, marktomstandigheden en beschikbare uitvoeringscapaciteit. In de begroting wordt hier expliciet op gewezen. Het college stuurt erop om de geprogrammeerde investeringen zoveel mogelijk conform planning uit te voeren. Indien echter blijkt dat een project in een bepaald jaar nog niet uitvoerings-gereed is of de uitvoering niet volledig kan plaatsvinden, worden de bijbehorende investeringsmiddelen niet geschrapt maar doorgeschoven naar een volgend begrotingsjaar. Hierdoor blijft de onderliggende huisvestingsopgave in stand en wordt de investering alsnog gerealiseerd zodra de randvoorwaarden daarvoor aanwezig zijn.
23	De aankoop Sterrenwacht wordt gecalculeerd, wat zijn de verwachte exploitatiekosten en welk financieel risico nemen we met een aankoop? Waarom wordt dit al	De doelstelling van de aankoop van de Sterrenwacht is om de Sterrenwacht te behouden voor de gemeente als gebouw als maatschappelijke functie. De exploitatie van het gebouw hangt af van samenwerking met partners die nog verder

	ingecalculeerd, als kosten van 300k, terwijl de sterrenwacht per inschrijving nu te koop staat?	vorm moet krijgen. De opname van de aankoop van de Sterrenwacht betreft een financiële inschatting en loopt niet vooruit op een definitief aankoopbesluit.
24	Vrijeschool Helianthus en IBS El Wahda vormen volgens het IHP een integraal onderdeel van het onderwijsnetwerk en dragen bij aan de keuzevrijheid van kinderen uit de (Parkstad-)regio. Kan er toegelicht worden hoe de verschillen in de voorgenomen investeringen zich verhouden tot de actuele en geprognosticeerde leerlingenaantallen, de huisvestings-behoefte van beide scholen en de prioriteringscriteria die binnen het IHP zijn gehanteerd?	De actualisatie van het IHP biedt de mogelijkheid om deze uitgangspunten opnieuw te toetsen aan de meest actuele leerlingprognoses, de feitelijke ruimtebehoefte, de voortgang van projecten, de uitvoerbaarheid en de beschikbare financiële kaders. Alleen wanneer uit deze actualisatie blijkt dat gewijzigde omstandigheden daar aanleiding toe geven, kan een aanpassing in prioritering, fasering of omvang van een project aan de orde zijn. Indien dergelijke aanleiding ontbreekt, blijft het uitgangspunt dat de investeringen worden uitgevoerd conform de vastgestelde programmering van het IHP.
25	De vervanging van taalscholen de Werelddelen, is gepland. Net als voor de huidige tijdelijke locatie voor Heliantus. Wat gebeurt er met de vrijkomende panden, en op welke wijze zijn de inkomsten opgenomen in de begroting?	De vervangende huisvestingsopgaven voor onder meer Taalschool De Werelddelen en de huidige tijdelijke locatie van Helianthus leiden op termijn tot het vrijkomen van bestaande onderwijslocaties. In de begroting zijn eventuele opbrengsten uit verkoop of herontwikkeling van deze locaties niet als inkomsten opgenomen. Daarmee wordt voorkomen dat vooruitgelopen wordt op toekomstige besluiten waarvan de uitkomst op dit moment nog niet vaststaat. Op het moment dat locaties vrijkomen, wordt eerst bezien of deze binnen de gemeentelijke onderwijs- en maatschappelijke huisvestingsopgave nog een functie kunnen vervullen. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan tijdelijke huisvesting tijdens verbouwingen of nieuwbouwprojecten, een overlooplocatie voor groeiende scholen of een andere maatschappelijke bestemming.
26	Kan provinciale of landelijke positionering extra financiering opleveren? Welke inkomst is al gecontracteerd?	Ja. Een sterkere provinciale en landelijke positionering vergroot de kansen op aanvullende financiering door andere overheden en fondsen. Voor zowel het Nederlands Mijnmuseum als Het Romeins Museum liggen deze kansen met name bij incidentele projectsubsidies en fondsenwerving. Zowel het Nederlands Mijnmuseum als Het Romeins Museum ontvangen regelmatig projectsubsidies. Ook meerjarige bijdragen vanuit fondsen kunnen mogelijk zijn. Aanvullende structurele provinciale of landelijke bijdragen voor 2027 en verder zijn niet gecontracteerd en liggen op dit moment ook niet voor de hand. Beide musea werken wel actief aan hun verdere positionering en het versterken van relevante netwerken. Het Nederlands Mijnmuseum werkt daarnaast aan museumregistratie. Deze status

		is onder meer nodig om de weg te openen naar deelname aan de Museumkaart en draagt bij aan een groter publieksbereik en aanvullende eigen inkomsten. Een vergelijkbare lijn geldt voor Het Romeins Museum, dat in aanloop naar de opening actief inzet op fondsenwerving en partnerschappen en na de nieuwbouw opnieuw het traject van museumregistratie zal doorlopen.
27	Wat zijn de verdere opbrengsten/kosten en plannen voor mijnwater en warmtenet?	De gemeente Heerlen is geen contractpartij bij de ontwikkeling en exploitatie van het Mijnwater-warmtenet. Aan de ontwikkelingen van Mijnwater zijn voor de gemeente daarom geen directe opbrengsten of kosten verbonden. Uitbreidingen van het netwerk komen op dit moment vooral tot stand via marktwerking, waarbij Mijnwater zelf afspraken maakt met afnemers. Naar verwachting treden de Wet collectieve warmte (Wcw) en de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) per 1 januari 2027 grotendeels in werking. Daarmee krijgt de gemeente een duidelijkere regierol in de warmtetransitie. Op grond van de Wgiw stellen we een warmteprogramma op, waarin staat welke gebieden van het aardgas af gaan en welke warmteoplossingen daarvoor in beeld zijn. Dit Warmteprogramma is naar verwachting in 2027 gereed. Op grond van de Wcw wijst de gemeente voor collectieve warmtesystemen een warmtekavel aan en kiest zij het warmtebedrijf dat daar de warmte levert.
28	Als gemeente staan we de komende jaren voor grote ruimtelijke en maatschappelijke uitdagingen. Er wordt aangegeven het grondbedrijf te revatiliseren en en actieve grondpolitiek nadrukkelijker ingezet wordt. Een wijziging heeft ook extra FTE en kwaliteit nodig. Hoeveel FTE zijn aanvullend begroot en nodig om het grondbeleid goed uit te kunnen voeren?	De opgave voor het grondbedrijf hebben we in eerste instantie opgepakt binnen de bestaande formatie. We brengen enerzijds focus aan in de werkpakketten, versnellen processen en passen formats toe om een meer voorspelbare en effectievere werkwijze te realiseren. Anderzijds is het noodzakelijk structureel 2 extra planeconomen aan de formatie toe te voegen. Incidenteel is een werkbudget van maximaal € 300.000 nodig voor inhoudelijke ondersteuning/ advies en een softwarepakket. De aansturing is voorzien binnen de Taskforce Woningbouwopgave. In deze dekking kan voorzien woorden door het budget voor Impuls ruimte dat in deze begroting is opgenomen.
29	Voor Hoensbroek-Centrum zijn EUR 12.485.000 beschikbaar. Hoe wordt dit bedrag over de jaren verdeeld?	De beschikbare middelen van € 12.485.000 worden ingezet in samenhang met de verdere uitwerking en fasering van de gebiedsontwikkeling Hoensbroek-Centrum. De verdeling over de jaren is afhankelijk van de planning en voortgang van de verschillende onderdelen van de ontwikkeling. Een nadere fasering wordt uitgewerkt op basis van de verdere concretisering van de plannen.
30	Er wordt 66FTE aangegeven voor 2027. Wat is daarbij de actuele bezetting en wat is begroot voor de	De formatie voor het succesvol uitvoeren van de VTH taken bedraagt momenteel 70,98. Op dit moment is de bezetting 67,48. Het verschil tussen de de formatieve

	komende jaren?	ruime en bezetting komt door regulier verloop en wordt middels werving & selectie middels vacatures actief ingevuld. Voor 2027 is de formatieve ruimte gelijk aan 2026 en verwachten we de bezetting op orde te hebben.
31	Hoe verhouden overheadkosten zich tot andere gemeenten?	Bureau Berenschot heeft in 2025 de apparaatskosten en formatie van de gemeente Heerlen vergeleken met die van vergelijkbare gemeenten. De benchmark biedt daarmee objectief inzicht in de inzet van middelen en personeel. Uit de benchmark blijkt dat Heerlen op verschillende onderdelen minder formatie inzet dan gemiddeld. Dat geldt met name voor directie en management: onze formatie is daar 29% lager dan gemiddeld, een verschil van 13,5 fte. Dit verschil zit vooral in de tweede en derde managementlaag. Ook is de span of control hoger: gemiddeld geeft één leidinggevende in Heerlen leiding aan 33 medewerkers, tegenover 27 bij vergelijkbare gemeenten. Daarnaast is de formatie voor onder meer bestuursondersteuning, juridische zaken, M&O en inkoop lager dan gemiddeld.
32	Welke extra kosten en opbrengsten worden verwacht met het belasten van GFT afval? Welke extra lasten zijn ingecalculeerd bij het ophalen van gedumpt afval en hogere kosten van RD4 ivm het slechter scheiden van afval?	Met het ingevoerde GFT-tarief wordt € 680.000 opgehaald. Voor de invoering van een GFT-tarief zijn jaarlijks ongeveer € 100.000 aan extra inningskosten verbonden. De BsGW verdeeld de eigen uitvoeringskosten op basis van het aantal aanslagregels per gemeente. De GFT-ledigingen zullen als aparte diftarregel (niet samengevoegd met de restafval ledigingen) op de belastingaanslag van inwoners inzichtelijk worden gemaakt. Er zijn geen extra lasten ingecalculeerd voor het ophalen van gedumpt afval. We verwachten geen dumpingen van GFT-afval en we schatten in dat gezien het verlaagd tarief de effecten op het scheidingsgedrag minimaal zullen zijn en daarmee geen extra kosten voor de RD4 zal opleveren met betrekking tot het scheiden van afval.
33	De begroting vermeldt: "Voor onze organisatie zijn er een aantal informatiebeveiligingsrisico’s af te dekken zoals backups netwerksegmentatie etc." Dit zijn technische items gerelateerd aan IT, vallen deze items niet onder het uitbestedingscontract met Solido?	De technische uitvoering van een belangrijk deel van de informatiebeveiliging is ondergebracht bij Solido. De gemeente blijft echter zelf verantwoordelijk voor de beveiliging van haar informatie en draagt de daarmee samenhangende risico's. De in de begroting genoemde voorzieningen, zoals back-ups en netwerksegmenta-tie, betreffen reeds genomen maatregelen om deze risico's te beheersen. De risico's blijven daarom onderdeel van de gemeentelijke risicoparagraaf, ongeacht de

		uitbesteding van de technische uitvoering.
34	Overzicht van de stand van zaken: wat is deze stand van zaken op wijkniveau? Dan is er inzicht in hoe elke wijk ervoor staat, en daarbij dat het transparant is hoeveel in de expliciete wijken geïnvesteerd wordt of waar scherpere keuzes nodig zijn	Uitgangspunt is dat de openbare ruimte in alle wijken veilig en begaanbaar is en voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsniveaus voor het onderhoud binnen de verschillende gebiedstypen. In elke wijk wordt dus eenzelfde kwaliteitsniveau gehanteerd. In basis passen we bij het reguliere onderhoud overal eenzelfde maatregelpakket toe en werken wij met beeldbestekken. Als uit de maandelijkse kwaliteitsschouw (door een externe partij) blijkt dat de kwaliteit afwijkt worden maatregelen bijgesteld. Om inzicht te krijgen in de onderhoudsopgaven en de benodigde investeringen, stellen wij voor de periode 2027–2031 nieuwe investeringsnota's op voor verhardingen, openbare verlichting, civieltechnische kunstwerken en groen. Daarnaast beschikken wij over een meerjarige, integrale investeringsplanning voor het groot onderhoud in de openbare ruimte. Hiermee brengen wij de onderhouds-opgaven en de benodigde investeringen voor de komende jaren in samenhang in beeld. Vanwege de sterk gestegen kosten evalueren wij in 2027 de verhouding tussen de gewenste kwaliteit van de openbare ruimte en de beschikbare middelen. De uitkomsten hiervan kunnen aanleiding geven tot beleidsmatige en financiële keuzes. Deze keuzes worden, waar nodig, ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd. De wijkgerichte informatie over de onderhoudsopgaven en investeringen biedt inzicht in de verdeling van de benodigde middelen over de verschillende wijken. Hiermee kan ook worden beoordeeld waar aanvullende investeringen nodig zijn en waar, binnen de vastgestelde kwaliteitskaders, scherpere keuzes noodzakelijk zijn.
35	Waarom kiezen we niet expliciet voor Europese systemen en samenwerking? Europese souvereiniteit? Wat is de fininaciele impact om souvereiniteit te borgen?	Digitale autonomie is een belangrijk uitgangspunt binnen onze digitale agenda. Nederlandse en Europese oplossingen krijgen daarbij nadrukkelijk aandacht. Bij onze keuzes wegen we informatiebeveiliging, privacy, continuïteit, kosten en het beperken van leveranciersafhankelijkheid zorgvuldig af. In 2027 werken we scenario's en ambities uit om onze digitale autonomie verder te versterken. Daarbij brengen we de strategische, organisatorische en financiële consequenties van mogelijke vervolgstappen in beeld. Deze verkenning vindt plaats binnen de beschikbare middelen voor organisatieontwikkeling en digitale

		transformatie, waarvoor in de begroting een voorinvestering van € 2,5 miljoen is opgenomen.
36	In het meerjarenplan wordt op meerdere plaatsen verwezen naar de inzet van AI. Kan er aangeven worden op welke gemeentelijke onderdelen hiervoor strategische businesscases zijn ontwikkeld, welke financiële en maatschappelijke opbrengsten concreet worden verwacht, waar de bijbehorende investeringen, kosten, baten, KPI's en deliverables in de begroting of onderliggende stukken zijn opgenomen, en welke aanvullende kosten nog worden verwacht voor het opstellen, implementeren en beheren van de meerjarige AI-strategie?	De inzet van AI bevindt zich momenteel in een verkennende fase. Er zijn nog geen afzonderlijke strategische businesscases uitgewerkt. Wel onderzoeken we vanuit de dagelijkse uitvoeringspraktijk waar AI kan bijdragen aan efficiëntere werkprocessen en het verminderen van administratieve lasten en werkdruk. Denk bijvoorbeeld aan het ondersteunen van verslaglegging en het transcriberen van gesprekken. De bestuurlijk vastgestelde opgaven en prioriteiten vormen daarbij het uitgangs-punt. De organisatie onderzoekt hoe AI kan bijdragen aan een doelmatige uitvoering hiervan. De verdere concretisering en uitwerking van mogelijke toepassingen, inclusief de verwachte opbrengsten, kosten en meetbare resultaten, vindt in de loop van 2027 plaats. Hiervoor vormt de in de begroting opgenomen voorinvestering van € 2,5 miljoen voor organisatieontwikkeling en digitale transformatie het financiële kader. Eventuele aanvullende investeringen worden, indien noodzakelijk, afzonderlijk ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.
37	Er is een RC verhouding van 1mil. Wie heeft deze gelden eerder opgenomen en op welke termijn moet dit teruggestort worden?	Op pagina 185 is de verbonden partij “Schaesbergerveld BV” beschreven. Gemeente is via Schaesbergerveld BV deelnemer in een VOF samen met ontwikkelaar Slokker, om de (woon)ontwikkeling in het gebied Schaesbergerveld mogelijk te maken. Na realisatie van het gebied vindt afrekening plaats en wordt RC opgeheven.
38	De doelen richting 2030 zijn duidelijk in het kader van zaaien, groeien, oogsten. Welke concrete en meetbare resultaten wil het college concreet bereikt hebben?	De ontwikkelagenda geeft de ontwikkelrichting weer. Voor de jaarschijf 2027 is deze vertaald in deze begroting en waar mogelijk concreet beschreven bij “wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken” bij de programma kernthema’s. Voor de jaren 2028 ev jaren dient het overzicht als koers, die in de toekomstige begrotingen nader worden uitgewerkt.
39	Wat is de definitie van ombuiging?	Een maatregel om de uitgaven te verlagen, inkomsten te verhogen, of budgetten anders te verdelen zodat de begroting weer in evenwicht komt.
40	De huidige KPI's per programma (bijvoorbeeld op blz 28/37/38 etc) kijken vooral terug naar gerealiseerde resultaten in 2024 en 2025. Welke ambitieniveau geldt per programma voor 2027-2030? Kan het college per	In de huidige P&C producten hebben we geen beleidsmatige toekomstige indicatoren opgenomen. Conform toezegging zullen we met de raad in gesprek gaan wat de informatie behoefte is en welke stuurinformatie gewenst is voor toekomstige begrotingen.

	indicator een concrete streefwaarde aangeven, zodat inzichtelijk wordt: - waar we nu staan; - waar we in 2027 willen staan; - waar we aan het einde van deze bestuursperiode willen staan en welke maatschappelijke verbetering daarmee wordt beoogd? blz 168, digitale agenda: Welke concrete deliverables, KPI's en tijdlijnen zijn hieraan gekoppeld zodat de digitale agenda bestuurd en ook gecontroleerd kan worden door de raad? Blz 33: Welke KPI's en doelstellingen worden gebruikt voor de voortgang van "Heerlen van Morgen (2.0)"?	